

נתיבי האש

בטאון חיילי חטיבה 600 ומפקדיה לדורותיהם גליון מס' 17
למשתתפי כנס סוכות השנתי, 1.10.2015, י"ח תשרי תשע"ו

עם ישראל יודע רק חלק
מקורות חטיבה 600
במלחמת יום הכיפורים
במהלכה שילמו בחייהם 119
מחברינו הטובים ביותר. חלק
מקורות אלה מובא בעמוד 3.

באוקטובר 1973 יצאנו לבלום
את הצבא המצרי ומנענו את
פריצתם של כוחותיו בגזרה
עליה הופקדנו.
במהלך מבצע "אבירי לב"
יצאנו לקרב הטעייה על
מיסורי ובכך איפשרנו את
כניסתה השקטה של חטיבה
14 לעומק המערך המצרי
לקראת חציית התעלה
ופתיחת מסדרון לראשוני
הצולחים. 'תרמנו' לחטיבה
14 גם אחד מטובי גדודינו
ונשארנו עם הרכב חסר זה
אתו פתחנו את ציר טרטור
ובהמשך הנחנו את גשר
הגלילים על תעלת סואץ,
הרחבנו את מסדרון הצליחה
ויצאנו שוב להתקפה חזיתית
על מיסורי.

כל אלה עלו לנו במחיר
חללים, שבויים ופצועים רבים.
הנצחת חללינו היא חובה
קדושה לכולנו לעולמים.

אל"מ טוביה רביב
מייסד החטיבה ומפקדה
במלחמת יום כיפור.

לזכר חללי חטיבה 600 "נתיבי האש"

אבא

דבר יושב ראש הצמותה

משפחת השכול, חברי לוחמי החטיבה!

יומני מלחמות ישראל מהדהדים בכל את ולמן, בכל מקום ואתר כי הם צרופים קורותיהם ומורכבותם כסיפורי תקומת ישראל והם מאחדים סיפורי חיים, סיפורי גבורה, סיפורי צלזלמות, תקומה ניצחון והשגחה.

משפחות השכול חברי לוחמי החטיבה לדורות, פצולות הצמותה מאז היווסדה הוותתו אל חשיבות הניכרון, ההנצחה והמורשת, למצן לא יישכח כי באישון לילה ניצחנו לקרבות הבלימה להתקפה ולהבקעה בצלילות התצלה וההכרעת הניצחון במלחמת יום הכיפורים, באוקטובר 1973.

אני כיו"ר צמותת נתיבי האש 600 וכף חברי הנהלת הצמותה, לא שוכחים כי אנו מחויבים להמשיך בדרכי ולהדליק את נר הניכרון - נצפה בסרט החטיבה - נמשיך בהעברת מורשת קרה - נקיים טכסי ניכרון. נאחד את כל הדורות בכנס מרכזי בסוכות - ביראת כבוד לניח לריט ביום הניכרון אל קברות חברינו שנפלו, נמשיך לטפח קשרי רעות, נמשיך ונטפח את אנדרטת הניכרון בפארק הצומחות - לטרון.

השמי והנהלת הצמותה - תודה לכל התורמים הקבוצים והמנדמנים לטובת קיום הפצילות השוטפת של הצמותה אשר מוותתת אל בסיס התנדבותי בלבד, ואל כן אל תרומה הינה מבורכת.

בימים אלו צוות של הצמותה שראש צומדים איתן כהן ולבי בר גיורא סוקד אל הקמת אתר אינטרנט חדש שיכיל אתר וירטואלי לכל חלף, ואל כן אנו מבקשים מכל המשפחות והחברים לאסוף חומר רלוונטי ולהעביר תמונות, מכתבים, סרטים, מזכרות, תצודות וכף דבר שראוי להכניס לאתר הוירטואלי של כל חלף וחלף.

יחד נמשיך להוביל צטייה אשר אין לה סוף, נישא את האבוקה ביראת כבוד ונשנן מורשת מפוארת של חטיבה אשר רבים מפניה נפצעו.

אני פונה אישית לכל אחד ואחת מפני משפחות השכול - לוחמי החטיבה לדורות לשאת בצולף הצטייה, להיות שותפים פצילות הצמותה ובמפעליה.

ביראת כבוד ובכרחה,

אייבי רותם, יו"ר נתיבי האש 600

השנה אני רוצה לשתף אותך בסיפור מרגש, שלרגע לא חשבתי שבחיי עוד יתממש. כשהדבר אכן קרה הלב שלי עצר וממש החסיר פעימה.

תמיד, כשהייתי רואה את המילה 'אבא' על צג הטלפון של חברה, היתה לי הרגשה קשה של עצבות ומועקה. אצלי בנייד השם 'אבא' מעולם לא הופיע והשלמתי עם העובדה שאף פעם לא תתקשר או תגיע. ואז יום אחד, בזכות אדם יקר זה פשוט קרה.

בדלת נשמעה דפיקה, וכשפתחתי עמד אדם בגילך, בכלל לא מוכר, שהציג את עצמו כחברך הטוב מהצבא. הוא הפתיע עם המון סיפורים מרגשים, והיה לי ברור שאיתו על קשר הם אנחנו שומרים. מיידי כתבתי בנייד "הרצל חבר של אבא" ועבשיו גם אצלי המילה 'אבא' כתובה.

וכשהרצל מתקשר להודיע הודעה או סתם לשאול מה נשמע המילה הכל כך משמעותית 'אבא' מופיעה, ולי זה ערשה טוב בנשמה. הרצל השנה כאן אתנו וזו זכות גדולה, להיות בנוכחות אדם מקסים שאיתך היה בקרבה גדולה, והרצל יקר: אני חייבת להתוודות, שאם אתה מתקשר ואני לא עונה מחר, זה רק בשל העובדה שאני מאוד נחנית לראות את המילה 'אבא' כמוה שיותר...

כתבה וקראה בטקס יום הזכרון שרון נבו בתו של שלמה רוגז'ינסקי ז"ל סמ"פ בגדוד 407, חטיבה 600 במושב גאליה, 21.4.2015

מייד אחרי הצלחתה של חטיבה 600 היו רבים שניסו לקחת מהחטיבה את הישג פתיחת ציר טרטור לעצמם. דוגמאות? בבקשה: ב-21 באוקטובר מעיר מפקד חזית הדרום לעוזי יאירי, מח"ט הצנחנים: "אבל אתה פתחת את הציר" יאירי השיב לו בצניעות ראויה: "אני לא פתחתי, אלא השריון. הייתי יותר שמח לומר שפתחתי את הציר" [שמעון גולן, מלחמה ביום הכיפורים, עמוד 1108]. בסיכום צה"ל לאחר המלחמה היתה טענה של חברי הטוב גבי עמיר ז"ל שלמעשה הם פתחו את ציר טרטור כיוון שבזמן שחטיבה 600 החליפה אותם הם עמדו הרבה יותר צפונה מציר עכביש. בזמן שעליתי לבמה, אמרתי לפורום הגדול שחטיבתי החליפה את החטיבה של גבי, על האספלט של ציר עכביש, ולא מטר צפונה. לשמחתי היה מפקד גדוד בשם נתן פירעם מהחטיבה של גבי שקם על רגליו ממרכז האולם ובקול חזק תיקן את המח"ט שלו באמרו: "גבי, אני הייתי שם פרוס ועמדנו על האספלט של ציר עכביש". היתה גם טענה של אהוד ברק, אך הסתבר שמתכוון לפתיחת טרטור מזרחית לטלויזיה. זה הסכמתי עמו. היה לנו מזל "עצוב" למצוא את חללי הצנחנים. הרי אילו יחידה אחרת היתה מוצאת את גופותיהם לפנינו – ללא ספק שהיו מפנים את החללים. מייד.

לאחר נסיונות מספר של יחידות שונות לפתיחת הציר, נפלה המשימה בחלקנו וחטיבה 600 פתחה בפועל את ציר טרטור ובהמשך גם הכנסנו את גשר הגלילים לתעלה. שתי משימות שהוטלו במקור על חטיבות אחרות ב"קבוצת הפקודות" למבצע הצליחה בכורך ה-15 באוקטובר: פתיחת ציר טרטור הוטלה על חטיבה 14 וגרירת גשר הגלילים הוטלה על חטיבה 421. מי שביצע בסופו של דבר את שתי המשימות זו חטיבה 600 המוקטנת והפצועה, בנוסף על משימותיה המקוריות שלה: ביצוע התקפת הטעייה על אזור מיסורי כדי להבטיח את הופעתה בהפתעה של חטיבה 14 מדרום ויבטחת אזור הפעולה ומניעת מעבר כוחות מצריים מקו המדיה – כישוף מזרחה.

כולנו – לוחמי חטיבה 600 ומפקדיהם – רשאים ויכולים להתגאות בביצוע כל משימותינו וגם בביצוע משימות של חטיבות אחרות, על הצד הטוב ביותר.

הרב גורן מברך את גשר הגלילים. באדיבות ד"ר עופר דרורי

מומחים ליחסי ציבור טוענים שאם לא פירסמת – כאילו לא עשית. צורות רבות יש לו, למושג "פירסום". יש עיתונים, ספרים, מאמרים ומחקרים. גם אנדרטאות הן צורה של פירסום לעיני הציבור. כאשר אתה מגלה שבפרסומים רלוונטיים שונים שם החטיבה עליה פיקדת בקרבות כלל אינו מופיע, אתה מתחיל להרהר: האם באמת היינו שם? למה אני צריך להוכיח משהו בכלל? איך נסביר את העדרנו מהפרסום ילידי חללינו?

ציר טרטור היה "אגוז קשה" ובמיוחד מגנן הנ"ט שבצומת טרטור לכסיסקון. מגנן זה הושמד, אחרי קרב גבורה של לילה, על ידי חטיבה 14 בו השתתפו גם פלוגות של גדוד 407 מחטיבה 600. מזרחה מצומת זה, טרטור נשאר חסום והאוייב הירושב עליו מונע גם את גרירת גשר הגלילים וגם תנועה שקטה, ללא הפרעה על ציר עכביש, עליו נעו או נגררו אמצעי הצליחה האחרים. זה היה מצב בלתי נסבל לצה"ל. את ציר טרטור הייבים לפתוח, גם כדי לאבטח את מסדרון הצליחה מצפון וגם כדי לאפשר את הכנסת גשר הגלילים לתעלה.

הראשון שניסה, ובהתאם למשימה שהוטלה עליו, היה גדעון גלעדי עם פלוגתו, פלוגה ב' מגדוד 407 בחטיבה 600 שהועבר ת"פ חטיבה 14 לתיגבורה. גדעון דיווח למח"ט 600, אחרי שאיבד את רוב הטנקים של פלוגתו בקרב על מגנן הנ"ט בשעה 01.45 בלילה: "נשארו לנו שני טנקים תקינים, אבל הוא מתארגן ונכנס לפתוח את ציר טרטור". [ציטוט מסיכום מלחמת יום הכיפורים של החטיבה מיום 15 באפריל 1974 בעמוד 9]. שני הטנקים האלה עם המ"פ והסמ"פ מושמדים באזור טרטור 42. על גבורתו במלחמה הוענק לגדעון גלעדי ז"ל עיטור הגבורה.

אחרי גדעון ז"ל, נעשה נסיון על ידי סא"ל נתן שונרי עם כוח קטן יחסית. למחרת על ידי גדוד 890 [איציק מרזכין] שהם נכשלו והשאירו בשטח כ-40 הרוגים, גדוד 100 [של אהוד ברק] שניסה לחלק את גדוד 890 והשאיר בשטח קצין פצוע. הפיקוד הטיל את משימת פתיחת הציר גם על אוגדה 162, ואוגדה זו הטילה את המשימה על חטיבתו של נתק'ה ניר ז"ל אשר החליט לא לזוז אפילו לכיוון ציר טרטור בנימוק שהיה לו חבל על הטנקים. בטוח שכולם לחמו בגבורה כדי לפתוח ציר זה, אך ללא הצלחה!

ב-17 באוקטובר, בעת ביקור הרמטכ"ל בחפ"ק פיקוד דרום, הבהיר הרמטכ"ל: "על אוגדה 143 לייצב את המסדרון. לייצב את המסדרון משמעו – טיהור המשולש שבין הצירים עכביש, טרטור ולקסיסקון ושלצורך זאת תפעל אוגדה 143 בחטיבות 35, 600, 14 ושתי חטיבות מאוגדה 162". [עמוד 984 בספר "מלחמה ביום הכיפורים" מאת שמעון גולן]. הרמטכ"ל צופה שהפעולה תבצע על ידי חמש חטיבות!!

בו ביום, 17 באוקטובר אחר הצהריים, קיבלה חטיבה 600 פקודה להחליף את חטיבתו של גבי עמיר שעמדה על האספלט בציר עכביש וירתה ללא הפסקה צפונה לכיוון ציר טרטור. חטיבה 600 הפסיקה את האש והמתנה במקום במשך הלילה. עם עלות השחר לא נראה אויב והמח"ט ביקש אישור ממפקד האוגדה, אריק, להתקדם בפריסה רחבה כדי לנסות ולפתוח את ציר טרטור לכל ארכו. האישור ניתן והחטיבה החלה בתנועה שהופרעה על ידי סאגרים בודדים מהחווה הסינית, פצצות ארטילריה בודדות ושתי התקפות מטוסים עליו שכללו גם התרסקות מטוסי אויב בין טנקי החטיבה. כעבור שלוש שעות החטיבה הצתה את ציר טרטור צפונה. צפונית לציר הטנקים החלו לעלות על מוקשים. אך ציר טרטור נפתח!

בעת חציית ציר טרטור, אנשי החטיבה גילו את הגופות של 40 חללי הצנחנים וביניהם גם פצוע אחד חי מגדודו של אהוד ברק שהיו בשטח כיומיים ופלוגת החרמ"ש של גדוד 410 החלה בפינויים המידי. מח"ט 600 ביקש מהאוגדה פלוגת הנדסה לבדיקת הציר מחשש למיקוש והכנתו לגרירת גשר הגלילים. הפלוגה סיימה את בדיקת הציר תוך שעתים והחטיבה קיבלה פקודה להתחבר מייד לגשר הגלילים ולהתחיל בגרירתו. גדוד 410 קיבל את משימת הגרירה, תוך כדי אבטחה של גדוד 409 מספר מאות מטרים צפונה לציר טרטור לכיוון מיסורי והחווה הסינית. גדוד 410 סיים את משימת הגרירה קצת אחרי חצות של אותו היום והגשר הופעל. עם בוקר עברה על הגשר חטיבה 14 אל הגדה המערבית של התעלה כאשר חטיבה 600 נשארה בגדה המזרחית, אחראית על אבטחת מסדרון הצליחה מהאגם המר עד ציר שיק ומזרחה.

חטיבה 600 ביצעה את המשימה עם שני גדודים פגועים. משימה שלהערכת הרמטכ"ל יום קודם לכן דרשה חמש חטיבות. למעלה מכך: נוסף על המשימה, החטיבה גררה את גשר הגלילים אל תוך תעלת סואץ.

כשנחום נפל, הייתי בן 16, מספר רוני אחיו. חיי השתנו וחלק ניכר מהם מוקדש להנצחתו. מאות אלפי ש"ח הוקדשו לגן הציבורי שהנחנו ב-1993, הגן הקסום חי ותוסס במשך כל שעות היום והלילה, הורים וילדיהם נהנים מהמרחבים העצומים וממתקני המשחקים והכושר המשוכללים, מסיבות ימי הולדת נערכות בגן כמעט מדי יום, גמלאים נהנים בגן במהלך שעות היום, אנשים עם מגלים, מסיבות סיום של בתי ספר, צעירים מבליים במסיבות קריוקי עד השעות הקטנות של הלילה, ואפילו חתונה נערכה בגן עם מאות מוזמנים ובחודש אלול מתקבצים בגן מאות אנשים לומר סליחות. 20 דונם של הנאה לכל הציבור, פתוח הציבור, חינם איך כסף.

סא"ל רוני לניאדו, בן 57, עדיין משרת במילואים כמודיע נפגעים כחמישים יום בשנה ומלווה את המשפחות בימי השכול הראשונים עם כל הלב ונסיונו האישי הכואב. לרוני יש ארבע בנות: פזית, עדי, דניאל וניסן ולכן את השם נחום, קיבלו שני בנים אחד של אחותו הגר והשני של אחיו עופר.

במלאת 40 שנה למלחמת יום הכיפורים ערך רוני בגן ערב 'חברים מספרים' לזכרו של נחום בהנחייתו של יוסי פישר. לערב זה הגיעו חבריו של נחום מילדות, המורה של נחום מבית הספר היסודי, אנשי ציבור וחבריו ומפקדיו לנשק, כולל מפקד הטנק של נחום שסיפר על רגע הפגיעה בטנק בו נהרג נחום. רוני הוא חבר מועצת העיר של טירת כרמל ובעבר גם כיהן כמנכ"ל החברה הכלכלית בהתנדבות. בין הסיפורים המרתקים של החברים עלה לבמה הזמר קובי אפללו שהוזמן ע"י רוני ויחד עם ניסן ביתו של רוני ריגשו את הקהל.

משפחת לניאדו תרמה גם ארון קודש בבית הכנסת, ע"ש אביו המנוח גבריאל ונחום ז"ל.

נחום (יוק) לניאדו נולד ביום 1.06.1949 בעיר מוסול שבצ'כיה להוריו פאוויה וגבריאל. בשנת 1951 עלתה משפחתו ארצה והשתקעה בטירת כרמל. נחום למד בביה"ס היסודי דגניה בטירת כרמל ולאחר מכן סיים בהצלחה את לימודיו בביה"ס התיכון "בסמת" בחיפה. באוגוסט 1967 התגייס לצה"ל ובמלחמת ההתשה שרת על גדות תעלת סואץ כטנקיסט. בשנת 1969 הועבר לביה"ס לשריון וסיים את שרותו בצה"ל כמדריך נהגי טנקים. באוגוסט 1970 השתחרר מצה"ל והחל את לימודיו בפקולטה לתעשייה וניהול בטכניון. נחום התחתן כחודשיים לפני פרוץ המלחמה ביום 6.10.1973 פרצה מלחמת יום הכיפורים נחום גויס ולחם בגדוד 407 חטיבה 600 בקרבות הבלימה נגד המצרים בסיני. במסגרת ההכנות לצליחת התעלה סופח עם הגדוד לחטיבה 14 והשתתף בהשמדת חטיבת הטנקים 25 המצרית ובפריצת הצירים "טרטור", "לכסיקון". נחום נפל ביום 16.10.1973 בשעה 02.30 בצומת טרטור לכסיקון ליד החווה הסינית בקרב הקשה לפריצת הדרך להעברת הכוחות ונשר הגלילים לחציית תעלת סואץ. נחום הובא למנוחת עולמים בבית העלמין הצבאי בחיפה. בשנת 1993 נחרס הגן לזכרו ע"י משפחתו.

הכיתוב מימין הוא השלם הקבוע על קיר הבטון הנושא את שם הגן בטירת כרמל

קיום צוואה של חבר

ארבעה חברים יורם דורי

בערב יום הכיפורים ה'תשל"ד, באוקטובר 1973, היו לי שלושה חברים קרובים ששירתו לצידי בשרות סדיר כמטנקיסטים וכמדריכי תותחנות מטנקים בבית הספר לשריון שהיה בג'וליס. עם כולם המשכתי בחברות קרובה אחרי תום השירות הצבאי. רעייתי שהייתה המדסי"ת של חיילינו ואנוכי.

כולנו הוצבנו לאותה יחידת מילואים, חטיבה 600. החטיבה היחידה בצה"ל שבאותה עת קיבלה את מיטב הטנקים החדשים ביותר - טנקי M60A1 אמריקאים. (סתם תזכורת לכל מי שחושב שאפשר להסתדר בלי הידידות של ארה"ב). נחשבנו לטובי הטנקיסטים ("בוגרי" מלחמת ההתשה ומדריכי בית הספר לשריון) וקיבלנו, רחמנא ליצלן, את המשימות הקשות ביותר ויש גם מי שאומרים - הבלתי הגיוניות ביותר.

האחד, משה מילדינר משכונת יד אליהו בתל אביב, סטודנט לרפואה בבולוניה, נפל בצומת טרטר לקסיקון בקרב הפריצה לתעלה לפני הצליחה. השני, זאביק אורפז מקבוץ שמיר, ממציא, סטארטאפיסט בלשון ימינו, נפל בקרב על הרחבת מסדרון הצליחה (בחזרה הסינית) מאש מצרית לאחר שחילץ עצמו מטנק שנפגע. השלישי, מוטי קורב מרמת גן, בוגר בית הספר להנדסאים, נהרג מאיבוד דם לאחר שטיל סאגר שפשף את צווארו בקרב על הרחבת מסדרון הצליחה בציר לקסיקון.

"הרצון לתת ולהקריב: לאפרים ברהום ז"ל היה חבר טוב בילדות שהיה איתו לכל אורך הדרך, מבית ספר יסודי ואחר-כך תיכון ולצבא ביחד, הם עברו טירונות וכן קורסים של השריון יחד. אותו חבר בשם אברהם עקיבא ז"ל נהרג במלחמת ההתשה בסיני, אפרים קיבל את מותו מאוד קשה. הוא סירב להאמין שחברו הטוב אינו בחיים. הרגיש צורך להתאבל עליו כמו הדת שלנו ולגדל זקן. לקראת מלחמת יום הכיפורים אפרים התחתן ואף החליט כי כאשר יוולד לו בן ייקרא בשמו של אברהם חברו הטוב, אך כשפרצה מלחמת יום-הכיפורים נשלח אפי עם יחידתו לחזית תעלת סואץ. הוא השתתף בקרבות הבלימה המרים נגד המצרים ובליל י"ט בתשרי תשל"ד (15.10.1973), בליל הפריצה לגדה המערבית של התעלה, נפגע הטנק שלו בקרב.

אבא שלי ראה את בקשתו של אחיו כצוואתו וכאות הוקרה החליט לקרוא בשמי אבי על שמו של חברו הטוב של דוד שלי".

דברי אבי ברהום. העלה ברשת אלי הררי, יום הזכרון תשע"ה

הנצחה מיוחדת מאוד:

לאחר פרסום הודעה באינטרנט על הפקת בטאון מיוחד זה, התקבלו שתי ידיעות בעלות תוכן דומה בדבר הנצחת חללים מחטיבה 600 בדרך נוספת ומיוחדת:

צפי סיימונס, לשעבר אלפרט, מספרת כי בעלה מאיר אלפרט ז"ל היה איש חינוך בנשמחו. לכן המשפחה הקימה קרן מלגות וחדר מדעים בחטיבת הביניים שז"ר בכפר סבא. למרבה הצער, האינפלציה שחקה את הקרן וזו אולה.

גבריאלה, אחותו של רמי לוי ז"ל, מספרת כי מלגה מחולקת לזכרו בחוג לביוולוגיה באוניברסיטת תל אביב לתלמידי תואר שני ועליו וכי ספר בשם "אני אוהב" יצא לאור בהוצאת עקד ובו כתביו של רמי ז"ל. עותקים של הספר נמצאים באוניברסיטאות, בבית הספרים הלאומי ובמספר ספריות ציבוריות ברחבי הארץ. המלגות במימון ההורים ותרומת קהילה יהודית בצרפת. יישר כוח!!!

איני יכול שלא להזכיר חבר נוסף שנפל: מרדכי אילן קיטאי. אילן, בן נוה ים, נהרג בכיפת המפקד בטנק שלנו בשבת 20 באוקטובר 1973 (החלל היחיד של החטיבה באותה שבת). הכרתיו רק במשך שבוע אך אני מרגיש כאילו החברות בינינו הייתה ארוכה בשנים. לאחר שנים נרצחה אחותו ושני ילדיה הפעוטים באוטובוס הדמים בכביש החוף.

חבריי אלו (שהייתה לי הזכות להיות חברם וללחום לצידם) מצטרפים למספר הנורא של 119 חללי חטיבה 600 במלחמה - להערכת המספר הגבוה ביותר של חללים ביחידת מילואים במלחמת יום הכיפורים. על כולנו מוטלת החובה לספר על חברינו, על גבורתם, על תרומתם להישרדותה של מדינת ישראל ועל הפוטנציאל העצום שהיה טמון בהם לקידום מדינת ישראל - פוטנציאל שנגדע באיבו.

רצייתי לסיים באמירה המקובלת: יהי זכרם ברוך אך אני מרגיש שאין בכך די. העניין אינו רק העיסוק בעבר. העיקר היא החובה לבנות עתיד טוב יותר לכולנו. לעמנו ולארצנו. זו המחויבות האישית שקיבלתי על עצמי. זהו שטר חוב שמשה, זאביק, מוטי ואילן ביקשו בנפילתם שאעביר לילדיי, לנכדיי ולכל בני עמי ולתושבי ארצי. ביחד עלינו לבנות מדינה טובה יותר, צודקת יותר, חזקה יותר והגונה יותר כדי שנצא ישראל לא ייכחד.

התמונות מלמעלה: דורי יבלח"א, מילדינר, אורפז, קורב וקיטאי ז"ל. פורסם בערוץ 7. ערב יום העצמאות תשע"ה. הכותב שימש כתותחן טנק בחטיבה 600 במלחמת יום הכיפורים. כמוכן שימש כיועצו של שמעון פרס מאז 1990 ועד פרישתו.

**חגי ואהוד, תאומים / שניים
יצאו הם מבטן, אחים / אח
בעקב אחיהו / לי הוא חגי –
קראתהו אמו/ואודי משנהו אף
לי הוא / שניים יצאו הם
מבטן/חגי ואהוד, תאומים //**

**שניים יצאו לדרך, אחים / אח
בכתף אחיהו/לי הוא חגי –
זעקה מלחמה/ואודי משנהו –
אף לי הוא/שניים יצאו הם
לדרך. חגי ואהוד, תאומים.**

חנן שדמי

מה אומרים לאמא ששכלה שני בנים תוך שבוע אחד? בליל קרב הפריצה, 15-16 באוקטובר, נפל אודי גורדון. כשנודע הדבר בגדוד 410, לא היתה אפשרות לשחרר את חגי, אחיו התאום, לחופשה והוא בחר להשאר במפקדה העורפית של הגדוד, ממתין להפסקת האש, במקום לחזור לטנק ולהלחם, כפי שאישר מפקד החטיבה טוביה רביב.

ברגעי המלחמה האחרונים נחת טיל סקאד ממש על מפקדת הגדוד העורפית ושבעה חיילים נהרגו במקום. ביניהם היה גם חגי. אחרי המלחמה שלחה מרים גורדון את עמוס, בנה הבכור, לראות את המקום בו נפלו בניה התאומים. גם עמוס לחם בשורות השריון ברמה הסורית. נפילת שני אחיו מעיקה עליו קשות עד היום. גם על עדה, האחות הצעירה מכולם.

שני האורנים הענקים הנראים למרחוק ניטעו בידי האחים גורדון. כאן שתל חגי את הצבר, כאן עומדת כוורת המשפחה שמספרה 86. כאן עומד תקוע חלום משפחתי שנגדע באכזריות באוקטובר 1973.

שני צברים

חגי ואהוד גורדון ז"ל

26 באוקטובר 1973. הטלפון צלצל במפקדת הגדוד. מרים גורדון ביקשה את שמואל ניב שהופתע מכך שהצליחה לאתרו בשטח. לבקשתה, ניב הגיע אליה לביקור ביציאתו הראשונה הביתה, עם אשתו ועם ארגז טמפו... אז סיפר לה ולבנימין בעלה כיצד נפלד אודי וחגי. בסוף הביקור ביקש רשות לקחת עלה משיח הצבר שחגי שתל. "קח שניים", ביקשו ההורים: "אחד לחגי, אחד לאודי"... שני שיחי הצבר בחצרו של שמואל הם אנדרטה מיוחדת במינה לשני האחים התאומים. זן מיוחד של צבר מתוק, בלי קוצים כמעט. חברים שרוצים לקחת עלה כדי לשתול בחצרם מתבקשים לקחת שניים: אחד לחגי, אחד לאודי...

מתוך מכתבה של מרים גורדון
לשמואל ניב, 19 ינואר 1974:

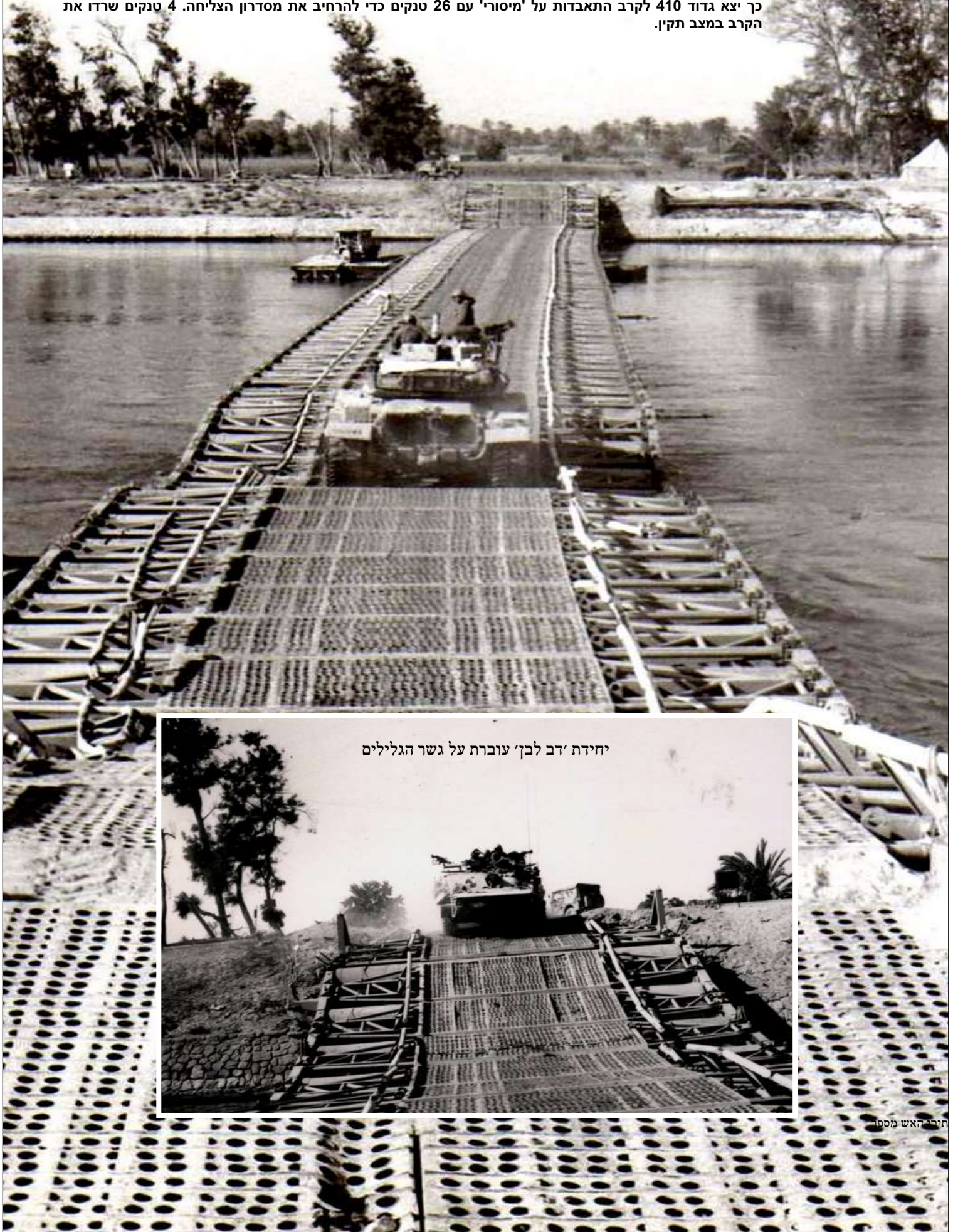
.....
אנחנו רוצים מאוד לשמור על קשר עם שני הגדודים. במשך הזמן נקווה שיבואו גם חברים שהכירו אותם מקרוב מהמילואים. אין אנו אוהבים מילים יפות ונאומים מליציים. רק לב אנושי חם יכול לנחם אותנו, אם יש בכלל דבר כזה. אני תפילה שלא ידעו עוד מנת חלקם של הורים שנשכחו בנים

....
כל טוב ותודה רבה,

מרים גורדון

תבקר אצלנו, כל זמן, מתי שתרצה. הייה בריא וחזור במהירות הביתה.

18 באוקטובר 1973 היתה זו פלוגה ל' שגררה את גשר הגלילים לתוך תעלת סואץ. המוביל היה חיים אלקן ומאחוריו יתר הטנקים של הפלוגה. חצי שעה אחרי חצות הלילה הגשר היה מחובר בצד המערבי של התעלה. הגרירה נעשתה בליווי צמוד של טנקי-דחפור ו'קטרפילרים' של חיל ההנדסה ש'גיהצו' לנו את השטח, יישרו הדורים וכיסו בורות כדי שהגשר ינוע בקלות אל מי התעלה. תמיד שוכחים להזכיר את אנשי ההנדסה האמיצים נטולי השריון. שלושה ימים אחר כך יצא גדוד 410 לקרב התאבדות על 'מיסורי' עם 26 טנקים כדי להרחיב את מסדרון הצליחה. 4 טנקים שרדו את הקרב במצב תקין.

צילומים:
ג'קי קוסטי

כולם היו בניי...

ינואר 2015. היילי פלוגה ל' [לורה] ומפקדיה מבליים ערב בתל אביב לזכר הימים שהיו ואינם. בערב השתתפו גם בני משפחות שכולות שחלקם דיברו אל הנוכחים והמפגש המרגש היה חשוב לכולם.

מקווה שהכל אצלך בטוב ואתה בסדר. חברים מהיחידה שלחו לי את התמונות המצורפות מהמלחמה. בתמונה משמאל למעלה רואים קצין צעיר מגודל שיער יושב על BRDM רוסי. הקצין הצעיר הוא אני, קצין מילואים צעיר בפלס"ר של חטיבה 600..... להלן הסיפור – (למקרה שאתה לא זוכר) – תוך כדי המלחמה, מצאנו את ה-BRDM הנ"ל עומד ליד עץ כאשר שלושה מצמיגיו מופוצצים מרסיסים. המנוע וכל המערכות עבדו פיקס וגוף הרכב היה ללא פגע או פגם. בהמשך אותם ימים מצאנו BRDM אחר בתוך שדה מוקשים כאשר רק גלגל אחד שלו מפוצץ, וגוף הרכב היה פגוע קשות. כיהא לאנשים אחרים ומקצועיים, אלתרנו דקרים ונכנסנו לתוך שדה המוקשים, פירקנו את הגלגלים הטובים והשמשנו את ה-BRDM ההוא ליד העץ.

(אגב, חבר טוב שלי (ז"ל) שהיה קצין בהנדסה קרבית עבר בדרכו ל"אפריקה" ליד שדה המוקשים בזמן שגלגלנו את הגלגלים הטובים מהרכב הפגוע החוצה.....הוא הצביע עלינו ושוחח עם חבריו ליחידה על "הדפוקים האלה שמטיילים להם בתוך שדה מוקשים "חם" עם גלגלים של רכב"....וכשהתקרבונו הוא פתאום זיהה אותי והייתה פגישה מאוד חביבה.....הם גם עזרו לנו בקטע האחרון של שדה המוקשים, מה שבטוח בטוח....). בהמשך המלחמה ה-BRDM שימש את הצוות שלי יפה והיה כף של רכב. הוא נסע מהר ונוח והייתה בו מערכת ניווט אינרציאלית שהייתה State of the art. הוא היה אמפיבי לחלוטין ועם כוח אש לא קטן. סמסוך (הנהג עם השיער הארוך לידי בתמונה) נהנה מאוד מהנהיגה בו..... שים לב שכתוב עליו "ארגז אש"....זה מתוך אמירה שלך תוך כדי המלחמה - "אני רוצה שכל כלי רכב שלנו יהיה לארגז יורק אש.....". אני נפרדתי מהרכב ומהפלס"ר קצת לפני השאר כי חזרתי לעבודתי "ההיא" באירופה. אם אני זוכר נכון, החברים הצליחו להפוך אותו בהמשך והוא יצא משמישות.....

יריב גרשוני, פלוגת הסיור החטיבתית

הרעות נשאנוך בלי מילים...

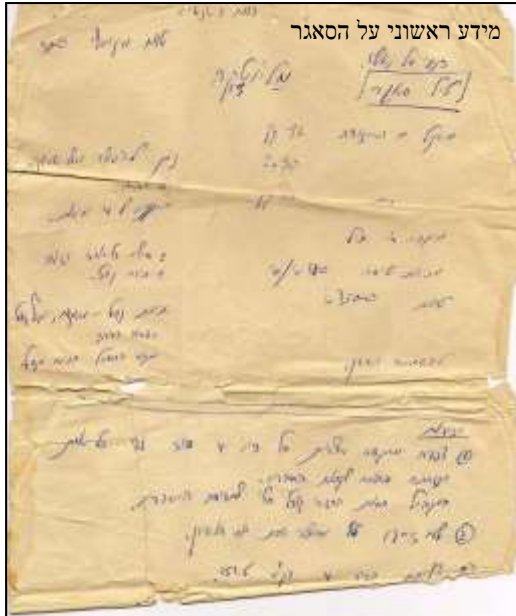
יוני 2015. ותיקי פלוגה ז' עלו על רכבת ויצאו לבלות יום כייף באולמות האבירים ובעיר עכו בכלל.

משהו מיום הבילוי מונח לפניכם.

חברים לנצח.

תמונות מהשטח

קרדיט צילומים:

התמונה עם גולדה נמצאת באינטרנט והצלם לא ידוע אך זו תמונה מארכיון המדינה והיא שובצה גם בספר החדש "מלחמה ביום הכיפורים" מאת שמעון גולן שיצא בהוצאת מערכות. מומלץ. שני צילומים אפורים לקוחים מתוך החוברת שהפיקה פלוגה ז' - זמזם - על קורותיה במלחמה.

שלושת הצילומים [צלם - שמעון אברמוב?] נשלחו בידי קצין המודיעין החטיבתי - יאיר אהרונוביץ' - נוסף לפתקים ששמר בכיסו: אישור טיסה מפא"ד ותיאור ראשוני של הסאגר שפגשנו לראשונה בחזית והיה אויב מר. תודה לכולם!!!

יום ב'

מפקדת מרכז הובלה

טיסה בתפקיד / לחופשה

№ 526

לוד - נחשון (מאיד)

ממוקד מרכז הובלה

תאריך 8 יום פיקוד

מס' הטיסה 1

שעת הטיסה

מס' אישי _____

שם פרטי _____

דאר צבאי _____

דרגה _____

שם משפחה _____

מאשר הטיסה

מס' אישי _____

דרגה _____

שם פרטי ומשפחה _____

חילון

התייצב בשדה התעופה

שעה וחצי לפני הטיסה.

חתימה

שבת התן

ישראל קורט מגדוד 409 יכול לספר בבית את סיפור העלייה לתורה על אדמת מצרים ואולי לא יאמינו לו. אולי הטלית שעל כתפיו תשמש הוכחה מספיק טובה...

המלחמה הסתיימה אבל האש לא שככה. התקלויות עם הצבא המצרי עדיין התרחשו פה ושם ממערב לסואץ וחיילי גדוד 409 התכתשו עם המצרים כאשר חיל האוויר משמש מטריה מדי פעם. בין חיילי הגדוד היה אחד שעמד לצאת הביתה כדי להתחתן: ישראל קורט. מרבית החיילים בחטיבה היו בגיל נישואים ורבים התחתנו לפני המלחמה וגם אחריה.

החיים אחרי המלחמה היו הזויים. התזרה הביתה היתה מלווה בחרדות. בינתיים, להקות נשלחו להופיע בפני כוחותינו להפגת המתח. תודה לאבי ענבר ולרמי שוורץ על הסיפור והתמונות.

הקרב על ההנצחה

42 שנים חלפו ועדיין קולות הקרב מהדהדים. איך מנציחים 119 חברים, חיילים ומפקדים, שלא הספיקו כמעט דבר בחייהם? יש שקראו את ילדיהם על שם חבר. יש שנמטעו לזכרו עץ, פארק שלם או הסתפקו בשני עצי צבר. יש שכתבו ספר תורה לזכר האח-הבן ויש שהקדישו לנופל פרוכת בבית כנסת.

העיקר הוא לזכור ולהזכיר את אלה שלא זכו. להוכיח לעצמנו שאנחנו ראויים לקרבן המשפחות והבנים. וכשמתחילים לבדוק כיצד מנציחים - מסתבר שהדרכים רבות ומגוונות.

היום אנחנו מרכינים כאן ראש מול 'גן נחום' בטירת הכרמל - לזכר נחום לניאדו, מול שני שיחי צבר בישוב עומר שנשתלו לזכר חגי ואהוד גורדון, התאומים ששרתו בחטיבה ונפלו בהפרש של ימים זה מזה, ומול אנדרטאות שונות ברחבי הארץ. אחת ניצבת בחצר בית הספר טכניקום בגבעתיים. המעצב הוא מוטי קורב שנפל בקרב על מיסורי ומבלי דעת, הנציח את עצמו מראש. רשימה חלקית. אם ידוע לכם על דרכי הנצחה נוספות של לוחמים בחטיבה 600 נשמח אם תשלחו את המידע לאתר האינטרנט החדש שלנו שהחל לפעול זה מקרוב. כשיצא גליון חדש של הבטאון - נשמח לספר גם על אלה. אנא עדכנו אותנו בהקדם על כל חידוש כדי לחסוך עגמת נפש מכולנו.

ואם תשלחו אלינו חומר בהיקף גדול מתכולת גליון זה בכמותו ובאיכותו - אין מניעה שהגליון בחג סוכות הבא יכפיל את גודלו. בלי גדר.

16 מהדורות הופצו עד היום באינטרנט בלבד. היום מופץ גליון זה המודפס לראשונה על נייר בזכות יתרונות שונים. תודה לכל המסייעים בהפקה.

שלכם -

עופר עידן

idan.ofer@gmail.com

משפחת השכול עזית בן ברון

את החושך קורעת חותכת צפירה מחרידת לב ומזעיקת נשמה את דממת הערב במלוא עוצמתה חודרת ובתוך נבכי לבי חודרת אותו הקול הצורב בדממה עוטף את נשמתי בעצבון השממה הכל מחריש היגון מזדחל כמו עוטף את כולי בכעין צבת של ברזל וכמו מאין משתלט האבל הלא מוכר ומציף את כולי כמו מכר מהעבר ודמעות מתקבצות בזווית העיניים כמו זה מקומן מזה יום או יומיים ושומעים הסיפור ורואים הפנים וחשים כאב עצום הפועם מבפנים וחציו של הלב שנותר לו לבד מחפש את חלקו השני שאבד תמונתו של אבי המביטה מהקיר כמו אומרת לי אני כאן להזכיר

כתיבת ספר תורה

האחים נחלון מניסים ספר תורה לבית הכנסת

אחת הדרוכים המקובלות בישראל להנצחת נפטר היא כתיבת ספר תורה לזכרו. כתיבת ספר היא מצווה יקרה וכנראה גם האחרונה ברשימת תרי"ג המצוות. משפחת כחלון באשקלון הכניסה שני ספרים לבית הכנסת בשכונתם: אחד לכבוד אחיהם יוסי ז"ל שנפל בקרב ביום 9 באוקטובר 1973, שני לכבוד אמם.

יום 9 באוקטובר 1973 היה יום קרב משוגע, בלשון המעטה. היו אלה הימים הראשונים של המלחמה והיה דרוש מידע על מיקומו של האויב המצרי בכל אזור ולשם כך נעשו סיורים וגישושים רבים. ביום זה נפצע המג"ד אמנון מרטון שהוחלף בידי מג"ד שני שנפגע אף הוא. מג"ד שלישי החליף את קודמו ואף הוא נפצע.

אהרון נרקיס, מפקד "לורה", היא פלוגה ל' בגדוד 410, קיבל פקודה לנוע דרומה עם פלוגתו. תוך כדי תנועה דרומה הגיעה הוראה חדשה: הסתובבו 180 מעלות ונועו צפונה. "לורה" החלה לנוע צפונה. במהלך התנועה צפונה, הגיעה הוראה שלישית: להסתובב 90 מעלות מערבה ולנוע לכיוון הצבא המצרי.

בשלב זה, הטנקים של נרקיס נפלו לתוך מארב של בוחות מצריים ששלחו לתפוש חיילים וקצינים לצרכי מודיעין. הם עדיין לא ידעו זאת, אבל זו היתה הסיבה שהמצרים גוננו על השבויים שנפלו בידיהם עד להגעתם לכלא במצרים. שלושה גיפיים המתינו לפלוגה בין הדיונות. כשנרקיס נכנס עם הטנקים שלו למארב – נפתחה האש. חלק מהטנקים השיבו אש, חלק החלו להחליץ לאחור. יוסי כחלון נפצע ופונה על סיפון אחד הטנקים בדרך לנקודת הפינוי הגרודית. בדרך נפל פצוע מהסיפון. סופו של הקרב הזה היה מעורפל הודשים רבים אחרי שהמלחמה הסתיימה. מייד אחרי הקרב יצא קצין הסיוור נחציה בן שלום עם מ"פ מפקדה, שמוליק ניב, לנסות לאתר את החייל שנפל מסיפון הטנק אך הם נאלצו להזור ריקם. השטח היה מוכה ומספר טנקים שהשתתפו במהלך המשונה הוא נעלמו וגורלם לא נודע. המחפשים שבו מייד על עקבותיהם מחשש שייפגעו או ייעלמו אף הם.

אחד מאנשי הצוותים הללו נעזר בבטאון שלנו כדי לזהות ולאתר את הקצין שהילץ אותו מהטנק הפצוע בתום יום הקרב הנורא, החוא: נועם לבני. ללא הבטאון, ספק אם היה מגלה את הסיפור ואת מחלצו.

לסיום, נספר כי אמו של יוסי כחלון האמינה עד יומה האחרון שבנה החייל עדיין נמצא בכלא מצרי חשוך. אי אפשר להתוכח עם לב של אם. יהא זכרם של האם והבן ברוך!!!

ביניהם מפקד הפלוגה – אהרון נרקיס. כאשר מפקד הגדוד ביקר אצל הוריו בקיבוץ, הוא העלה השערה כי אהרון יכול להיות בחיים בידי המצרים. הוא צדק. בשבי המצרים אהרון הודה כקצין וכמפקדם של החיילים איתם נשבה. כך הסך מחיילי הרבה כאב ולא מעט סבל.

בדיעבד התברר כי יוסי כחלון, החייל שנפל מן הטנק, היה חייל סדיר בפלוגה ל'. איש לא ידע להסביר כיצד הגיע חייל סדיר לפלוגת מילואים. לימים התברר כי הוא לא היה יחיד מסוגו וכי יחד עמו היה גם בני מטלון, ייבדל לחיים, ששרת איתו בימ"ח שדה תימן, בסיס האם של החטיבה. כל איש צוות היה חיוני וגם סדירים מהבסיס נשלחו לחזית.

בהמשך המלחמה, הסתבר כי היו עוד רגעים בהם צורפו לחטיבה חיילים סדירים באופן לא צפוי מבלי שנדע. כך למשל, התברר בעקבות פרסום הבטאונים שלנו, כי ביום הקרב על מיסורי – 21.10.73 – עמדנו להסתער על ארמיה מצרית כאשר החמתנה היתה לריכוך היעד על ידי מטוסי חיל האוויר.

בינתיים הוקם מחסום על הכביש המוביל אל מערב התעלה ומטנקים שביקשו לחצות את התעלה נעצרו בידי מחסום של המשטרה הצבאית כדי לצרפם לגדוד 410 בפקודה...

שלום לכולם,

השבוע הגיע אליי לחיפה מר אייבי רותם על מנת להעניק לי ולמשפחתי באופן אישי סרטי DVD של חטיבה 600 כמזכרת למשפחת חללי החטיבה אשר נפלו במלחמת יום הכיפורים. אחי, סמ"ר אורי ממך ז"ל, נמנה כאחד מחללי החטיבה. אני משוכנע שאחי מאוד גאה בכך חברי העמותה וחבריו לשדה הקרב. אין זה ברור מאליו היחס החם והמחבק שאנו המשפחות השכולות זוכים מכם למרות שחלפן למעלה מ-40 שנה. אין לכם מושג כמה טוב זה עושה לנו המשפחות השכולות על הלב.

ולך אייבי: יישר כוח על ההשקעה וההתניה האינסופית וכמובן לכל העוסקים במלאכה שלא ציינתי את שמם.

בברכת חג שמחה לכם ולכל בני ביתכם!

2.4.2015 יהודה מגן

'כיפות היוצרים' במוזיאון ארץ ישראל נקראות על שם האחים גדעון ואמנון גלעדי ז"ל. בספריית הבית מצוי עותק של הספר 'רסיסי חיים' שערך אביהם דוד בשנת 1985 ואותו קיבלנו מידי. האב, דוד גלעדי, היה תלמידו של פרופסור אביצור ממכון אבשלום וכשהחלו להקים את "אדם ועמלו" כבר באמצע שנות השבעים של המאה העשרים עלה הרעיון שהכיפות תקראינה על שם הבנים שנפלו. בתחילה נבנו רק שש כיפות והיתר הושלמו מאוחר יותר. העבודה – לרבות שלט הנצחה מעל הסביל – הושלמה עם פתיחת הביתן לקהל בדצמבר 1982.

איתן איילון, אוצר "אדם ועמלו", מוזיאון ארץ ישראל.

הנציח את עצמו

כאשר הנהלת אורט טכניקום, ברחוב גולומב בגבעתיים, ביקשה להקים אנדרטה לזכר חללי המלחמה, חשבו לפנות אל אחד התלמידים שעבודת הגמר שלו היתה מתאימה במיוחד: מוטי קורב שלמד הנדסאות בניין וארכיטקטורה במקום. מוטי ביצע עבודה כזו. הנהלה עדיין לא העלתה על דעתה שבין החללים של המלחמה הארוורה היא גם מוטי בעצמו.

ביום 21 באוקטובר, בקרב הנורא על "מיסורי", מוטי נפצע קשה בעורק בצוארו וכל נסיונותיו של דר' חיים יפה, הרופא של גדוד 410, להצילו עלו בתוהו. במשך שעתים מנסים דר' יפה ודר' טאובר להציל את מוטי. חיילים תורמים דם בשדה הקרב כדי לנסות להשאיר את מוטי בחיים אך עינו השותקות מספרות כי הוא מביך שמדובר בקרב אבוד.

[ע"פ כתבה של שגיא גרין "ידעת שזה הסוף"]

כאן אני חייב בגילוי אישי קטן. בשנת 1997 התגלגלתי לעבודה בגבעתיים אצל בעל מכולת שניהל גם מזנון בבית הספר טכניקום. את המזנון נועדתי לנהל אנוכי. בחצר המזנון, ליד שער ברזל הנמצא ליד דלת המזנון, מצאתי אנדרטה משונה שבצדה שלט צנוע. הסתכלתי בשלט והתיישבתי המום לדקות ארוכות.

השלט מספר כי האנדרטה דמויית הפירמידה היא עבודת גמר של בוגר בית הספר שנפל במלחמת יום הכיפורים: מוטי קורב ז"ל. מסתבר שחללינו ואני נפגשים בכל מקום בלי כל תכנון או הכנה נפשית. לקראת הוצאת בטאון זה יצאתי לבית הספר כדי לצלם את המיצג לזכר חברנו מוטי קורב ז"ל.

האנדרטה לפי עבודת הגמר של מוטי קורב ז"ל בחצר ב"ס טכניקום גבעתיים.

צילום: עופר עידן

קרבות הנצחה מיותרים

לאחר ארבעים שנות כאב, אתה לא מצפה למלחמות יהודים בעניין הנצחת חבריך הנופלים. כשיר לשריון מקים מיצג למלחמת יום הכיפורים אינך מבין למה שכחו לספר גם על חטיבה 600. כאשר "מומחה" מפיק ספר על הבור במטכ"ל בזמן המלחמה אתה לא מבין למה הוא צריך להשמיץ את החטיבה ואת מפקדה. אז לפעמים צריך לצאת לקרבות ציבוריים כדי שעם החטיבה לא יימחק מדפי ההיסטוריה ואם כבר כותבים – שייכתבו הדברים הנכונים. ואם מישהו מוחק אותנו – צריך להעמיד אותו על מקומו ולתקן את ההיסטוריה, כל עוד הדבר אפשרי. למען החללים, למען המשפחות.

להבדיל ממוזיאון לטרון, גם ספרי מלחמה הם סוג של הנצחה וכל אחד רשאי לכתוב ולפרסם. אחד הספרים האחרונים שיצאו לחנויות הוא "עדות מן הבור" שמתאמר לספר מה עשתה חטיבה 600 ויש למחברו גם את האומץ לשפוט את המח"ט ולתת ציונים לחטיבה ולמפקדה בלי לדעת את העובדות לאשורן. על כתיבתו זו הוגשה נגדו תביעה אזרחית שעדיין תלויה ועומדת בבית המשפט. למזלנו, את הספר השחצני הזה רואים הרבה פחות אנשים מהאלפים הרבים המבקרים בלטרון. אבל אסור ללוחמים לעמוד מנגד ולראות כיצד החטיבה נמחקת או לחילופין – מושפלת. 119 חללינו ראויים ליותר מכך. גם אנחנו, החיים. אילו היו המציגים והכותבים הגונים במעשיהם – כל המאבקים לתיקונים היו מיותרים. את האנרגיות היינו מקדישים להנצחה העיקרית.

משה לוי תרם כסף להקמת מיצג בלטרון לזכר קרבות השריון במלחמת יום הכיפורים. משום מה, חלקה של חטיבה 600 צומצם עד לאזכרה בלבד ללא כל פירוט מעלליה. כאשר הוזכר מבצע הצליחה, נכתב שהגשר הוכנס לתעלה. מי הכניס? מי גרר? מה זה חשוב? על קרב ההטעיה, קרב מיסורי, קרבות אחרים – אף לא מילה. לאחר חודשים רבים, הפגנה וכתבות בעתונות, התקיים מו"מ בין הנהלת יד לשריון והנהלת העמותה שלנו. לוחות חדשים נקבעו במיצג וחלק מסיפור החטיבה הועלה לעיני הציבור. להבדיל מהנצחה פרטית, החומר שמוצג במקום מסוג זה, שהוא מוזיאון לכל דבר, הוא מה שהציבור יידע בעתיד על לחימתנו. לכן זו הנצחה חשובה מאין כמוה והמאבק עליה היה חשוב לא פחות.

טוביה רביב, המח"ט עם שני חיילים בכתבה שהתפרסמה בעת המאבק על תיקון המיצג בלטרון. מעריב, אפריל 2010 כתבה של איתר אשר. הצילום: ראובן קסטרו

מדריכי טיסנאות

מוטי קורב ורמי לוי ז"ל, מלוחמי חטיבה 600, שימשו כמדריכי טיסנים ב'בית עמנואל' ברמת גן. הנהלת הבית הנצחה את שמותיהם לצד שמות נוספים על לוח מיוחד. תודה!

לקראת גליון 18 נבקר במקום וגם נביא צילומים של ההנצחה.

פרוכת בבית כנסת בטירת כרמל, לזכר נחום לניאדו ואביו גבריאל ז"ל. חלק מההנצחה של נחום [יוקן] בידי אחיו רוני ומשפחתו.

צביקה גרמן
חוליה מנכ"ל פלוגה ל' 410
אינו
אייר תשע"ה אפריל 2015

תשעה עשר בינואר 2014

אמרתי:
הנכדים אולי באים למעון בשבת.
עניתי:
מה את מנסה לתחמן.
קבענו שתבוא רק אתה למחרת, בדיוק בתאריך יום ההולדת, 19.1.2014.
קבענו שעה, הכתבתי רשימה, שיחקת הכל כמו עוד ביקור. וב-19.1.2014, בשעה שקבענו, תיעצר המוניית וכולנו נהיה שם, רק אתה לא תגיע לעולם.

אורית מרטון
16.1.2014

הנצחה בספרים

שנים רבות חלפו בטרם יצאו לאור ספרים על המלחמה. הטראומה הציבורית והפרטית בלמה את המוזות.

חטיבה 600 הפיקה ספר לקראת סוף שנות ה-70 של המאה העשרים ועטיפתו היא הרקע לעמוד זה. יחלפו עוד מספר שנים עד שלוחמים יפיקו ספרים נוספים.

פלוגה ז', היא "זמזם" הפיקה חוברת צנועה ובה קורות הפלוגה במלחמה. שם החוברת "כך לחמנו". תמונות מתוכה תמצאו כאן בבתאון היום.

אבי וייס כתב ספר "בשבי המצרי" שהוא סיפור חוויותיו האישיות במלחמה בה נפל בשבי, ביום הקרב על מיסורי – 21.10.1973.

ספר אישי שני הוא "פשוט שריונר" שיצא לאור בשנת 2006 ובו סיפורי האישי על המלחמה וחיי הפניה ואחריה. [עופר עידן, העורך].

ספר נוסף הוא ספרו של יוני נוקד "לגעת בעצב החי"

הנצחה בסרטונים

מספר סרטונים הופקו עם סיפורי החטיבה וגדודיה.

סרט אחד הופק בשם "נתיבי האש" ביזמה ומימון של חיים רבינוביץ' המנוח. לכבוד כנס 40 שנים למלחמה, הופקו סרטונים גדודיים לגדודי החטיבה – 407, 409 ו-410. בעקבות הכנס הופק גם סרטון מסכם נוסף לכנס.

בתוך השי שקיבלו המשפחות השכולות נכלל גם אוסף הסרטונים במארז חגיגי. כל שאר חיילי החטיבה ומפקדיה יכולים לרכוש את כל הסרטונים או חלקם וההכנסה תצטרף לקופת העמותה להמשך פעילותה.

אריזה מעוצבת עם סרטונים שחולקו לאחים שכולים מטעם העמותה בשנה החולפת:

אחינו, גיבורי התהילה

אביטל אבוטבול חיים ויקטור, אבי-שאויל שמואל, אהרונני משה, אורפז זאב, אזכיראלי אמיר, אלישע צבי, אלפרט מאיר, אפריאט שמואל, אפרת איתן, אריאל אמנון, בובליל רפאל רפי, בוימפלד יוני, ביטרן יצחק, בלום אברהם אבי, בן אהרון אליהו, בן יהודה יואל, בס יוסף ג'ורג', ברגסון אביחי, ברהום אפרים, ברגמן ג'רלד ג'רי, ברילובסקי שלמה, ברקאי אורי, ברקוביץ' חנן, ברקמן שמואל, גול דן, גולדנברג יום טוב טובי, גולהכט אליהו אליק, גורדון אהוד, גורדון חגי, גורן אברהם רמי, גלור דוד, גלעדי גדעון, גרינוולד דורון, גרנץ דב, דוד גרשון, דוידוביץ' נתן, דודון יוליאן, דוניגר אהוד, דעוס ישראל, הולנדר מנחם, הורנשטיין דוד, הללי יגאל, וולף חיים, ויגדור שמואל, ויינר אריאל, ועקנין שמעון, ורדי נב, זילבר מרדכי, זינגרמן דב-אליהו, זלצמן יצחק, זמיר הנדורגר אהרון, זפרני אשר, זרמסקי שלמה, חדד אשר מסעוד, חיו יחזקאל, חן ציון יהודה-אריה, טובול מאיר, טייכמן גרשון, טל מרדכי מוטי, טלמור חיים, יעקובי שמואל, ישי דוד, כהן דוד יואל, כהן יוסף, כהן משה, כהן שלמה, כחלון יוסף, כץ ניסן, לוי יהושע, לוי יעקב, לוי רם, לזרוביץ' רון עמיר, ליקורמן יאיר, לניאדו יוקי נחום, מזור מזרחי שלמה, מילדיגר משה, מלחי אליהו, מלצר יצחק, ממון אורי אהרון, מנגר זאב, מיצפון רפאל רפי, מרט בארי, נודלמן עמיחי עמי, נחשוני רומיבש חיים יהושע, נצר צ'בוטרו מנחם-לוי, סידרר נפתלי, סמרנו יהושע, עוזרד ישי, עין-גל אנגל שלום, עפנין עמירם, פורמן אליהו, פירסט יששכר, פכר יחזקאל, פלד פייביש מגדי, פליישר שמואל, פליקס אבנר, פנחס יגאל, פרח אפרים, קוסמן גדי, קופרמן דוד, קור דוד, קורב מוטי, קיטאי מרדכי מוטי אילן, קנת דוד דידי, קרמסר דב, קרמרסקי יעקב, קרן קרנקורטר משה, רוגוזינסקי שלמה, רותם רוט נחום, רויטר יצחק, רייזנר יהודה, רשלבך דוד, שואף חיים, שלום יחזקאל, שמואל אברהם, שמעוני אבי, שמש אליהו, שפר שפס זאב, שרל חיים קורנל.

119 חללי חטיבה 600 אשר לא זכו לצאת מארץ מצרים באוקטובר 1973 תנצב"ה ט.ל.ח.

כיכר הגבורה באשקלון נמצאת מול בית החולים, לצד הכביש היורד לחופי הרחצה ולמחנה הנופש הצבאי. הפסל "שמשון" הניצב במקום הוא מעשה ידיו של אמנון מקומי – לב טוכנר ורק בהמשך הכריזה עיריית אשקלון על הכיכר בשם כיכר הגבורה, על שם האחים אמנון וגדעון גלעדי ז"ל. אמנון גלעדי נפל במלחמת ששת הימים. אחיו הבוגר – גדעון ז"ל – עבר הסבה לשריון והגיע לפקד על פלוגתו של אמנון. בחטיבה 600 גדעון היה מפקד פלוגה שצורפה לחטיבה 14 ובליל הפריצה במסגרת מבצע "אבירי לב" גדעון נפל בקרב על צומת טרטור –לכסיקון. על מנהיגותו והתנהלותו זכה לעיטור הגבורה לאחר מותו.

גדעון גלעדי ז"ל

אמנון גלעדי ז"ל

לאות ולעדוה
כ"ז 428286 רב-סדן גלעדי גדעון ז"ל
גילה גבורה עילאית
בעת לחימה מול פני האויב
תוך חידור נפש
תאור המועשה
על מועשה זה הוענק לו
עיטור הגבורה
זהו תום העיטור בגבא הנגד לנשלת תור"י - ילדא